Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul central (judecător Svetlana Ghercavii)
Dosarul nr.2a-738/24 (nr.2-23168327-03-2a-12072024)

CURTEA DE APEL NORD
Colegiul Civil şi de contencios administrativ

D E C I Z I E

03 iunie 2025 mun.Bălți

Instanța compusă din:
Președintele completului, judecător Elena Grumeza
Judecătorii: Natalia Costaș și Ivan Parii
Grefier: Nadejda Macovei

examinând în ședință publică, cererea de apel declarată de Popa Tudor prin intermediul avocatului Nicolae Dodon împotriva hotărârii judecătoriei Bălți, sediul central, din 23 mai 2024, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Popa Tudor către Motruc Maria, intervenient accesoriu Asistența Socială Nord-Vest, privind determinarea domiciliului copilului minor și cererea reconvențională înaintată de Motruc Maria către Popa Tudor, intervenient accesoriu Asistența Socială Nord-Vest, privind încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, determinarea domiciliului copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

La data de 24.11.2023 Popa Tudor, reprezentat de către avocatul Nicolae Dodon a înaintat în instanță cerere de chemare în judecată împotriva lui Motruc Maria, intervenient accesoriu Asistența Socială Nord-Vest privind determinarea domiciliului copilului minor.

În motivarea cererii, reclamantul a indicat că, s-a aflat în relații de concubinaj cu Motruc Maria, în rezultatul acestei relații s-a născut copilul minor, ***** a.n. *****. În perioada februarie 2023 - sfârșitul lunii septembrie 2023, reclamantul a plecat peste hotarele țării, iar pârâta a luat copilul și a plecat să concubine în s.Peresecina r.Orhei, unde a abandonat copilul într-o stare ce prezintă pericol pentru sănătatea și igiena acestuia.

A menționat reclamantul că, la 19.10.2023 a luat copilul de la pârâta Motruc Maria și l-a prezentat medicului pentru investigare, iar pe corpul copilului au fost depistate echimoze care demonstrează faptul că pârâta nu a avut grijă de copil.

Reclamantul a susținut că, la 21.10.2023 pârâta a luat copilul de la el, iar la 06.11.2023 l-a adus înapoi și a plecat, fără să-l mai viziteze. Până la moment rănile de pe corpul copilului au dispărut și se află în afara oricărui pericol.

A mai relevat că, pârâta manifestă un comportament nepăsător față de copil, postează pe rețelele de socializare imagini din care se observă că copilul plânge și este fără supraveghere.

A afirmat reclamantul că, este angajat în câmpul muncii, are în proprietatea sa casă cu teren aferent în r.*****, s.*****, are condiții de trai necesare pentru creșterea, dezvoltarea și educația copilului.

Reclamantul a solicitat determinarea domiciliului copilului minor, ***** cu tata, Popa Tudor.

La 15.12.2023, Motruc Maria a depus cerere reconvențională privind determinarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată.

În susținerea cererii reconvenționale, Motruc Maria a menționat faptul că, are condițiile necesare pentru creșterea și dezvoltarea copilului, locuiește într-o odaie separat în casa bunicii în s.***** r.*****, locuința este conectată la toate serviciile comunale, aici are viza de reședință. Comparând condițiile de trai ale acesteia cu condițiile reclamantului, consideră pârâta că, pentru copilul comun *****, ar fi mai bine să locuiască cu mama, ținând cont de vârsta și atașamentul copilului față de mamă.

Referitor la cele invocate de către reclamant în cererea de chemare în judecată, Motruc Maria a menționat faptul că, copilul a avut probleme de sănătate, a urmat tratament, la moment copilul este sănătos, în afara oricărui pericol.

A mai menționat că, scopul cererii de chemare în judecată depusă de către reclamant este evitarea încorporării acestuia în serviciul militar.

Motruc Maria a indicat faptul că, reclamantul anterior a fost condamnat în baza art.287 și art.152 alin.(1) Cod penal, în timpul traiului comun o numea cu cuvinte necenzurate, într-un caz a aplicat violența fizică față de aceasta.

A susținut că, luând în considerare faptul că ambii părinți au obligația de întreținere al copilului, consideră oportun de a încasa din contul reclamantului pensia de întreținere pentru copil în sumă bănească fixă.

A solicitat admiterea acțiunii reconvenționale, determinarea domiciliului copilului minor ***** cu mama, încasarea din contul reclamantului în contul pârâtei a pensiei de întreținere a copilului minor în sumă bănească fixă de 2500 lei și încasarea din contul reclamantului în contul pârâtei a cheltuielilor de judecată, taxa de stat 100 lei și cheltuielile de asistență juridică 15000 lei.

Prin încheierea protocolară din 25.01.2024 cererea reconvențională a fost primită spre examinare concomitent cu acțiunea inițială.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central, din 23 mai 2024, s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Popa Tudor către Motruc Maria, intervenient accesorii Asistența Socială Nord-Vest privind determinarea domiciliului copilului minor.

S-a admis parțial cererea reconvențională depusă în judecată de către Motruc Maria către Popa Tudor intervenient accesoriu Asistența Socială Nord-Vest privind încasarea

pensiei de întreținere a copilului minor, determinarea domiciliului copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată.

S-a încasat de la Popa Tudor, a.n. *****, în beneficiul lui Motruc Maria a.n. *****, pensie de întreținere a copilului minor ***** a.n. *****, în sumă bănească fixă de 2000, 00 (două mii, 00) lei, lunar, începând cu data de 15.11.2023 până la atingerea majoratului de către copil.

S-a determinat domiciliul copilului minor ***** a.n. *****, cu mama Motruc Maria.

S-a încasat de la Popa Tudor în beneficiul lui Motruc Maria, cheltuieli de judecată în sumă de 10 100, 00 (zece mii o sută, 00) lei.

S-a încasat de la Popa Tudor în contul statului, taxa de stat în sumă de 150, 00 (o sută cincizeci, 00) lei.

Solicitarea apelantului:

Exprimându-și dezacordul cu soluția instanței de fond, la data de 30 mai 2024 avocatul Dodon Nicolae în interesele lui Popa Tudor a contestat hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central, din 23 mai 2024 cu apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea înaintată de Popa Tudor să fie admisă, iar cererea reconvențională depusă de Motruc Maria să fie respinsă.

Argumentele părților:

În motivarea cererii de apel, avocatul Dodon Nicolae, reprezentând interesele lui Popa Tudor a reiterat motivele de fapt și de drept ce au fost invocate în cererea de chemare în judecată.

Suplimentar, a menționat că, prima instanță a tratat superficial obiecțiile invocate în cererea de chemare in judecată privind starea copilului precum şi cauzele apariției acelor leziuni.

Indică faptul că, instanța a menționat doar că, *„copilul a fost bolnav”*, fără a se investiga cauzele apariției bolii, fără a cerceta omisiunea intimatei de a avea grijă de copil, aceasta din urmă fiind persoana care asigura custodia şi protecția copilului la acel moment, nu a depus diligența necesară evitării acestor leziuni.

Susține că, potrivit probelor prezentate (fotografii) este evident că sunt leziuni cauzate din lipsa de grijă față de copil de către intimată. În acest sens, menționează raportul privind examinarea condițiilor de trai a apelantului, în care autoritatea tutelară ATAS Nord-Vest, STAS Sîngerei concluzionează că, reclamantul dispune de spațiu locativ şi poate lua copilul în grija sa conform unui program întocmit de autoritatea tutelară.

Afirmă că, prima instanță nu a cercetat posibilitățile financiare a intimatei, ci doar a invocat ajutorul financiar al părinților. Consideră că, intimata fiind majoră, urmează să-şi asigure existența independent de părinți, care la acest moment nu mai au obligații față de aceasta. Mai afirmă că, prima instanță a ignorat că, intimata nu are surse de existență provenite din muncă sau activitate profesională, totodată, instanța a omis să cerceteze

calitățile morale ale intimatei şi impactul ce poate avea asupra educației fiicei minore, relevând în acest sens că, intimata fiind în concubinaj cu mai multe persoane într-un interval scurt de timp nu reprezintă un mediu familiar adecvat pentru educarea copilului în spiritul valorilor morale.

În referința depusă de avocatul Maxim Larisa în interesele lui Motruc Maria, intimatul a invocat că, cererea de apel depusă de către avocatul Dodon Nicolae în interesele lui Popa Tudor împotrivă Hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul Central din 23.05.2024 este nefondată și urmează să fie respinsă.

Indică faptul că, Maria Motruc își îndeplinește cu conștiință responsabilitățile materne față de Augustina Popa, lucru confirmat și de Certificatul de confirmare din 28 octombrie 2024, eliberat de IET „Andrieș" s. ***** r. *****.

În același timp, relevă că, Popa Tudor participă cu dificultate în viața copilului. În prezent, Tudor Popa locuiește cu o femeie care are un copil. Solicitările de a comunica cu fiica sunt de natură declarativă. Acest lucru se întâmplă rar, întâmplător și haotic. Tudor Popa nu coordonează cu Maria Motruc data și ora la care vrea să vadă copilul. Maria nu interferează cu comunicarea dintre tată și fiică. Mai mult, ea îi cere lui Tudor Popa să comunice mai des cu copilul. ***** se dezvoltă armonios și este asigurată cu tot ce este necesar.

Poziția părților în ședința instanței de apel:

În ședința instanței de apel, avocatul Dodon Nicolae în interesele lui Popa Tudor a reiterat argumentele ce au fost expuse în cererea de chemare în judecată și în cererea de apel. A solicitat casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii depuse de Popa Tudor și respingerea cererii reconvenționale.

Reprezentantul intimatei avocatul Maxim Larisa a solicitat respingerea apelului și menținerea hotărârii instanței de fond.

Intimata în ședința instanței de apel a menționat că este de acord cu hotărîrea instanței de fond și solicită să fie menținută. Totodată, a explicat că locuiește la bunica, mai are un copil din altă relație, în curînd va trece în casa procurată de părinți. Intimata nu lucrează, însă concubinul ei este angajat la muncă și acordă întreținerea necesară. Anul trecut intimata a lucrat bucătar la grădiniță.

În ședința instanței de apel, apelantul Popa Tudor și reprezentantul Structurii Teritoriale de Asistență Socială Sîngerei nu s-au prezentat, procedura de citare legală fiind respectată.

Totodată, se constată că, potrivit cererii nr.283 din 18 februarie 2025, Structura Teritorială de Asistență Socială Sîngerei a solicitat examinarea cauzei în lipsa intervenientului accesoriu.

În temeiul art.379 alin.(2) din Codul de procedură civilă, instanța de apel a dispus examinarea cauzei în lipsa părților, care nu s-au prezentat, fiind citați legal și cunoscând despre data și ora ședinței de judecată.

Aprecierea instanței de apel:

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului, în coraport cu cererea de apel, Colegiul civil şi de contencios administrativ consideră apelul neîntemeiat şi care urmează de a fi respins, cu menținerea hotărârii primei instanțe din considerentele ce succed.

În conformitate cu art.362 alin.(1) Cod de procedură civilă, *termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel*.

La data de 30 mai 2024 avocatul Dodon Nicolae în interesele lui Popa Tudor a contestat hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central din 23 mai 2024 cu apel, astfel Colegiul constată apelul ca fiind declarat în termen.

În conformitate cu art. 385 lit. a) al Codului de procedură civilă, *instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.*

În temeiul art. 373 alin.(1), (2) și (5) Codul de procedură civilă, *instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.*

Din conţinutul celor relatate, Colegiul civil reţine că, sarcina instanței de apel derivă din dispozițiile art. 373 alin.(1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

Conform prevederilor art. 118 alin.(1), (3) al Codului de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sînt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate*.

Articolul 130 alin.(1) din Codul de procedură civilă statuează că, *instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.*

În temeiul art. 240 alin.(1) din Codul de procedură civilă, *la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acţiunii*.

Colegiul Civil reţine că, instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv

problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare.

Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.

Instanţa de apel menționează că, art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

În corespundere cu prevederile art. 5 alin.(1) din Codul de procedură civilă, *orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.*

Din materialele cauzei s-a stabilit că, Popa Tudor a locuit în concubinaj cu Motruc Maria, iar în rezultatul acestei relații la ***** s-a născut copilul comun, *****, fapt confirmat prin copia certificatului de naștere, în care la rubrica „mama” este indicat Motruc Maria și la rubrica „tata” - Popa Tudor (f.d.6).

Reclamantul Popa Tudor pretinde că Motruc Maria a abandonat copilul ***** într-o stare ce prezintă pericol pentru sănătatea ei, iar după ce dînsul la 19.10.2023 a luat copilul de la pârâta Motruc Maria și l-a prezentat medicului pentru investigare, s-au depistat pe corpul copilului echimoze care demonstrează faptul că pârâta nu a avut grijă de copil. La moment rănile pe corpul copilului au dispărut și copilul se află în afara oricărui pericol.

La data de 24.11.2023 Popa Tudor, reprezentat de către avocatul Nicolae Dodon a înaintat în instanță cerere de chemare în judecată împotriva lui Motruc Maria, intervenient accesoriu Asistența Socială Nord-Vest privind determinarea domiciliului copilului minor (f.d.2-3).

Ulterior, la 15.12.2023, Motruc Maria a depus cerere reconvențională privind determinarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d.33-38).

În susținerea cererii reconvenționale, Motruc Maria pretinde că are condițiile necesare pentru creșterea și dezvoltarea copilului, locuiește într-o odaie separat în casa bunicii în s.***** r.*****, locuința este conectată la toate serviciile comunale, aici are

viza de reședință, consideră că pentru copilul comun *****, ar fi mai bine să locuiască cu mama, ținând cont de vârsta și atașamentul copilului față de mamă.

Potrivit adeverinței eliberate de Primăria comunei Alexăndreni, raionul Sîngerei nr.1599 din 07 decembrie 2023, se atestă faptul că, cet. Motruc Maria are viza de domiciliu în s. *****, r.***** (f.d.46).

Potrivit anchetei sociale, evaluare inițială din 21.02.2024, au fost cercetate condițiile de trai ale familiei Motruc Maria în s.***** r. *****, și s-a constatat că familia este formată din 4 membri, condițiile pentru creșterea și educarea copilului sunt bune, în curte sunt 2 locuințe, una în reparație, cealaltă este locuibilă. Locuința conține două dormitoare, bucătărie, baie și 2 holuri. Părinții pârâtei o susțin financiar, familia oferă copilului tot sprijinul de care acesta are nevoie pentru ca copilul să crească într-un mediu favorabil (f.d.106). Ca și recomandare, comisia de examinarea a condițiilor de trai a propus stabilirea locului de trai al copilului cu mama și întrevederea copilului cu tata.

Conform anchetei sociale de evaluare inițială din 02.04.2024, prin care au fost cercetate condițiile de trai ale reclamantului Popa Tudor în s.***** r.***** s-a constatat că Popa Tudor locuiește în casă la sol, cu 3 odăi, starea igienică este adecvată normelor, are un venit ocazional (f.d.121-122).

Potrivit caracteristicii eliberate de Primăria comunei Heciul Nou r. Sîngerei cu nr.39 din 02.04.2024, Popa Tudor se caracterizează pozitiv, cu vecinii se află în relații bune, plângeri din partea locatarilor la adresa sa nu s-au înregistrat. (f.d.120).

Conform raportului cu privire la rezultatele examinării condițiilor de trai ale cet. Popa Tudor, autoritatea tutelară ATAS Nord-Vest, STAS Sîngerei concluzionează că reclamantul dispune de spațiu locativ și poate lua copilul în grija sa conform unui program întocmit de autoritatea tutelară (f.d.118).

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central, din 23 mai 2024, s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Popa Tudor către Motruc Maria, intervenient accesorii Asistența Socială Nord-Vest privind determinarea domiciliului copilului minor. S-a admis parțial cererea reconvențională depusă în judecată de către Motruc Maria către Popa Tudor intervenient accesoriu Asistența Socială Nord-Vest privind încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, determinarea domiciliului copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d.141-144).

Exprimându-și dezacordul cu soluția instanței de fond, la data de 30 mai 2024, avocatul Dodon Nicolae în interesele lui Popa Tudor a contestat hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central din 23 mai 2024 cu apel (f.d.139-140, 161-163).

Astfel, verificând legalitatea hotărârii primei instanțe în raport cu prevederile aplicabile la caz şi criticile aduse în apel, Colegiul civil constată că, instanța ierarhic inferioară, corect a ajuns la concluzia respingerii cererii depuse de Popa Tudor și admiterii parțiale a cerințelor invocate în cererea reconvențională formulată de Motruc Maria.

În acest sens, instanța de apel reiterează că, în conformitate cu art.2 Codul Familiei, *familia şi relaţiile familiale în Republica Moldova sînt ocrotite de stat. Numai căsătoria încheiată la organele de stat de stare civilă (denumite în continuare organe de stare civilă) generează drepturile şi obligaţiile de soţi prevăzute de prezentul cod. Relaţiile familiale sînt reglementate în conformitate cu următoarele principii: monogamie, căsătorie liber consimţită între bărbat şi femeie, egalitate în drepturi a soţilor în familie, sprijin reciproc moral şi material, fidelitate conjugală, prioritate a educaţiei copilului în familie, manifestare a grijii pentru întreţinerea, educaţia şi apărarea drepturilor şi intereselor membrilor minori şi ale celor inapţi de muncă ai familiei, soluţionare, pe cale amiabilă, a tuturor problemelor vieţii familiale, inadmisibilitate a amestecului deliberat în relaţiile familiale, liber acces la apărarea, pe cale judecătorească, a drepturilor şi intereselor legitime ale membrilor familiei.*

Art. 6 alin.(1), (2) Codul familiei stipulează că, *(1) persoanele fizice își realizează de sine stătător drepturile ce le aparțin şi iau naștere din relațiile familiale, dacă prezentul cod nu prevede altfel; (2) realizarea drepturilor şi îndeplinirea obligațiilor familiale nu trebuie să lezeze drepturile, obligațiile, libertățile şi interesele legitime ale altor membri ai familiei şi ale altor persoane*

Potrivit art.51 Codul familiei, *(2) fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-şi cunoască părinţii, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu ei, cu excepţia cazurilor cînd aceasta contravine intereselor copilului. (3) Copilul are dreptul la educaţie din partea părinţilor, la dezvoltarea capacităţilor intelectuale, la libertatea gîndirii şi conştiinţei, la apărarea demnităţii şi onoarei*.

Conform art.58 alin.(1) Codul familiei, *părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat. Drepturile şi obligaţiile părinţilor, cu excepţiile prevăzute de prezentul cod, încetează din momentul atingerii majoratului sau obţinerii capacităţii depline de exerciţiu de către copil*.

În temeiul art. 63 Codul familiei, *(1) În cazul cînd părinţii locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vîrsta de 14 ani se determină prin acordul părinţilor. (2) Dacă lipsește acordul părinților cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vârsta de 14 ani refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul minorului se stabilește de către instanța de judecată, ținând cont de interesele și opinia copilului, în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate. În acest caz, instanţa judecătorească va lua în considerare ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi surori, vîrsta copilului, calităţile morale ale părinţilor, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilităţile părinţilor de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc.) (3) La determinarea domiciliului copilului minor, instanţa judecătorească va cere şi avizul autorităţii tutelare teritoriale în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinţi, în care va conține, după caz, și informația disponibilă privind actele de violență în această familie și persoana agresorului familial. (4) În cazul în care lipsește acordul părinților cu privire la stabilirea domiciliului copilului, până la stabilirea acestuia de către instanța de*

judecată, domiciliul copilului este considerat domiciliul părintelui cu care acesta locuieşte permanent. (5) În cazul indicat la alin. (4), părintele care locuieşte separat de copil are dreptul să petreacă timpul cu copilul la domiciliul său, dacă aceasta nu contravine interesului superior al copilului, luându-se în consideraţie vârsta copilului, proximitatea domiciliului părintelui care locuieşte separat, frecventarea studiilor/participarea la activităţi extraşcolare, conform unui program stabilit de autoritatea tutelară teritorială.

Conform art.73 Codul Familiei, *(1) La examinarea de către instanţa judecătorească a litigiilor privind educaţia copilului este obligatorie participarea autorităţii tutelare. (2) Autoritatea tutelară este obligată să examineze condiţiile de trai ale copilului şi ale persoanei care pretinde la educaţia copilului şi să prezinte instanţei judecătoreşti avizul respectiv.*

La caz, la determinarea domiciliului copilului minor, instanţa judecătorească va lua în considerare ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi surori, vârsta copilului, calităţile morale ale părinţilor, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilităţile părinţilor de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc).

Astfel, în prezenta speță, apelantul/reclamant Popa Tudor, exprimându-și dezacordul în privința stabilirii domiciliului copilului minor ***** cu mama acestuia, urma să prezinte probe veridice și incontestabile care să combată cele constatate de către prima instanță, însă argumentele apelantului precum că mama copilului nu are grijă de copil și calitățile morale ale acesteia sunt negative, sunt pur declarative în situația în care probatoriul cauzei denotă contrariul.

Or, conform caracteristicii nr. 1586 din 05.12.2023, eliberate de către Primăria Comunei Alexăndreni lui Motruc Maria se atestă faptul că, ultima este o persoană cu comportament decent în societate, careva plângeri și sesizări în privința acesteia nu au parvenit.

Colegiul civil va aprecia critic și alegația apelantului cu privire la situația financiară a intimatei, or, din materialele anexate la dosar rezultă că, intimata Motruc Maria beneficiază de un suport financiar din partea părinților săi (f.d.79-86), ceea ce îi oferă posibilitate să acorde copilului său întreținerea necesară.

Mai mult ca atît, potrivit certificatelor medicale (f.d.39-40), Motruc Maria la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află.

În aceeași ordine de idei, Colegiul civil reține că, copilul minor locuiește cu mama, Motruc Maria în r. *****, s.*****, iar din avizul nr. 282 din 18 februarie 2025 privind determinarea domiciliului copilului minor eliberat de Structura Teritorială de Asistență Socială Sîngerei urmează că, acționând în interesul superior al copilului, conducându-se de prevederile art.63 Codul Familiei, autoritatea tutelară Sîngerei consideră oportun de a stabili domiciliul copilului minor *****, a.n. ***** cu mama Motruc Maria a.n. 06.05.2004 în sat.*****, r. *****.

Subsecvent, va fi reținută ca una întemeiată concluzia instanței de fond că, în interesul superior al copilului și având în vedere vârsta fragedă a acestuia, cât și ataşamentul copilului față de mamă, s-a stabilit domiciliul copilului minor ***** a.n.

*****, cu mama, Motruc Maria, care este în stare să asigure o educație bună, îngrijire şi un trai decent copilului, ținând cont și de Avizul autorității tutelare de la locul unde domiciliază copilul cu mama.

Totodată, instanța de apel va reține că, potrivit raportului cu privire la rezultatele examinării condițiilor de trai ale lui Popa Tudor, acesta dispune de spațiu locativ în proprietate, se caracterizează pozitiv și poate lua copilul în grija sa conform unui program întocmit de autoritatea tutelată teritorială, or, în astfel de circumstanțe, nu este îngrădit nici un drept al apelantului/reclamant de a comunica cu copilul, de a participa la educarea acestuia. Ba mai mult art. 52 Codul familiei declară că, *(1) Copilul are dreptul să comunice cu ambii părinţi, cu buneii, fraţii, surorile şi cu celelalte rude. Desfacerea căsătoriei părinţilor, nulitatea ei sau traiul separat al acestora nu afectează drepturile copilului. În cazul cînd părinţii au domiciliul separat, copilul are dreptul să comunice cu fiecare dintre ei.*

Tot aici, instanța de apel punctează că potrivit înscrisurilor anexate la materialele cauzei (f.d.91-93) se constată faptul că Tudor Popa a fost condamnat dispune de antecedente penale, anterior fiind condamnat prin sentința Judecătoriei Bălți sediul Sîngerei din 08.10.2018 în baza art.287 alin.1, art.152 alin.1 Cod penal.

Așadar, având în vedere faptul că, mama copilului se caracterizează pozitiv, dispune de condiții adecvate de trai și educare a copilului, fapt constatat de către autoritatea tutelară, Colegiul civil consideră că, prima instanță corect și întemeiat a determinat domiciliul copilului minor ***** cu mama Motruc Maria și a respins cerința reclamantului/apelant în partea stabilirii domiciliului copilului minor ***** cu tata Popa Tudor.

Colegiul civil reține că, apelantul a contestat hotărârea instanței de fond și în partea încasării de la Popa Tudor a pensiei de întreținere a copilului minor și a cheltuielilor de judecată.

Art. 58 din Codul familiei declară că, *(1) Părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.*

Conform art. 74 alin.(1)-(3) din Codul familiei, *părinţii sunt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreţinere se determină în baza unui contract încheiat între părinţi sau între părinţi şi copilul major inapt de muncă. Dacă lipseşte un atare contract şi părinţii nu participă la întreţinerea copiilor, pensia de întreţinere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinţi, a tutorelui copilului sau a autorităţii tutelare teritoriale*.

Potrivit art. 75 alin.(1) din Codul familiei, *pensia de întreţinere pentru copilul minor se încasează din salariul şi/sau din alte venituri ale părinţilor în mărime de 1/4 - pentru un copil, 1/3 - pentru 2 copii şi 1/2 - pentru 3 şi mai mulţi copii*.

În temeiul art.76 din Codul Familiei, *(1) în cazurile cînd părintele care datorează întreţinere copilului său are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primeşte salariu şi/sau alte venituri, total sau parţial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri cînd, din anumite motive, încasarea pensiei*

de întreţinere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanţial interesele uneia dintre părţi, instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri conform art.75. (2) cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu alin.(1) se determină de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părţilor, de alte circumstanţe importante şi păstrînduse, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

La acest capitol, Colegiul judiciar consideră oportun de a face referire şi la Declarația drepturilor copilului din 1959 unde este precizat că, *copilul se va bucura de o protecție specială şi i se vor oferi facilități prin lege şi prin alte mijloace menite să-i asigure o dezvoltare fizică, mentală, spirituală şi socială normale, în condițiile libertății şi demnității. În adoptarea legilor necesare realizării acestui scop se va avea în vedere interesul superior al copilului*.

Concomitent, potrivit art. 3 alin.(1) din Convenţia cu privire la drepturile copilului, *în toate acţiunile care privesc copiii, întreprinse de instituţiile de asistenţă socială publice sau private, de instanţele judecătoreşti, autorităţile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala*.

Această concluzie derivă și din prevederile art. 18 alin.(1) al Convenţiei internaționale din 20.11.1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, care statuează că *statele părţi vor depune eforturi pentru asigurarea recunoaşterii principiului potrivit căruia ambii părinţi au o răspundere comună pentru creşterea şi dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creşterea copilului şi asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rînd părinţilor sau, după caz, reprezentanţilor săi legali. Aceştia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului*.

O reglementare similară se regăsește şi în art.27 alin.(2) din Convenţie, care statuează că, *părinţilor şi oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rînd responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităţilor şi a mijloacelor lor financiare, condiţiile de viaţă necesare dezvoltării copilului.*

Or, părinţii sunt responsabili în mod egal pentru creşterea şi educarea normală a copiilor comuni, precum şi faptul că nici un părinte nu ar avea dreptul moral să se eschiveze de la responsabilităţile sale în acest sens invocând lipsa şi insuficienţa resurselor financiare.

În soluţionarea litigiului de încasare a pensiei de întreţinere a copiilor minori, necesită de luat în consideraţie necesităţile copiilor minori, cât şi starea financiară a părinţilor, care datorează pensia de întreţinere, în aşa fel, ca hotărârea să poată fi executată, fiind atins scopul unui proces echitabil şi necesităţile reale ale copiilor minori.

La determinarea cuantumului pensiei de întreţinere a copiilor minori, instanţa de judecată porneşte de la interesul primordial al copilului, asigurarea acestuia a unui nivel suficient de asigurare materială, în raport cu starea materială şi familială a părinților şi alte circumstanţe importante.

Colegiul civil constată că, potrivit informaţiei Biroului Național de Statistică, valoarea minimului de existenţă pentru semestru II anul 2024, pentru un copil în vârstă de 1-6 constituie în medie pe lună 2 272,80 lei. Conform legislaţiei, ambii părinţi au datoria de a compensa cheltuielile pentru întreţinerea copiilor minori.

Potrivit datelor publicate de Biroul Național de Statistică (www.statistica.md) cu privire la minimul de existență, instanța de apel atestă o continuă creștere a acestuia.

La acest aspect, instanța de apel va reține că, datele Biroului Național de Statistică privind minimul de existență a copilului minor, nu constituie o normă legală imperativă de la care nu se permite derogare, ci urmează a fi apreciată cu titlu de circumstanță importantă de raportare, ca cuantum/nivel minim de la care instanța de judecată pornește în stabilirea cuantumului pensiei de întreținere, ori, prin prisma prevederilor art.18 din Legea RM privind drepturile copilului, pct.18 din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului, părinții au obligația de a asigura întreținerea copiilor minori, întreținere materializată nu numai prin asigurarea minimului de existență a copilului minor, ci a unui nivel de trai suficient dezvoltării fizice şi psihice a copilului minor.

De altfel, la materialele cauzei lipsesc date precum că, Popa Tudor ar fi angajat în câmpul muncii, sau că ar avea alte venituri, motiv din care este aplicabilă prevederea art.76 Codul familiei, care stipulează că, în astfel de cazuri pensia de întreținere va fi calculată în sumă fixă.

Analizând conținutul normelor legale ce țin de încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori, cât și suportul probatoriu anexat la dosar, precum şi nevoile crescute impuse de necesitatea asigurării pentru minor a celor mai bune condiții pentru o dezvoltare armonioasă şi pentru o bună educație, și ținând cont de faptul că, Motruc Maria prin cererea reconvențională a invocat că, Popa Tudor nu acordă ajutor material pentru întreținerea copilului minor, Colegiul civil consideră că, prima instanță corect a admis parțial pretenția lui Motruc Maria cu privire la încasarea de la Popa Tudor a unei pensii pentru întreținerea copilului minor *****, în sumă bănească fixă în mărime de 2000 lei, începând cu data de 15.11.2023 până la atingerea majoratului de către copil.

Având în vedere cele expuse, Colegiul civil ajunge la concluzia că, suma de 2000 lei încasată pentru întreținerea lunară a copilului este suficientă, întemeiată și va asigura o dezvoltare fizică, mentală, spirituală şi socială normală a minorului.

În continuare, abordând situaţia de fapt, instanţa de apel va menține hotărârea contestată, prin care cuantumul pensiei de întreţinere a copilului minor a fost stabilit în sumă de 2 000 lei lunar, cuantum care ar acorda o asigurare materială minimă necesară copilului, în limita posibilităţilor şi a mijloacelor financiare, condiţiile de viaţă necesare dezvoltării acestuia.

Cu privire la încasarea cheltuielilor de judecare a cauzei, instanța de apel reține următoarele.

Potrivit art. 82 din Codul de procedură civilă, *cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat, taxa de timbru şi din cheltuielile de judecare a cauzei*.

În baza art.94 alin.(1) din Codul de procedură civilă, *instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată*.

În temeiul art.96 alin.(1) din Codul de procedură civilă, *instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin. (1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.*

Așadar, reieșind din soluția adoptată asupra fondului cauzei, care urmează a fi menținută de către instanța de apel, Colegiul civil constată că instanța de fond just a încasat de la Popa Tudor în beneficiul lui Motruc Maria cheltuielile de judecată compuse din taxă de stat în sumă de 100 lei și cheltuieli de asistență juridică în sumă de 10000 lei potrivit bonurilor anexate la materialele cauzei, fiind reale, necesare şi rezonabile.

Totodată, prin prisma art.98 al.(1) CPC, instanța de fond just a încasat de la Popa Tudor în beneficiul statului taxa de stat pentru pretenția admisă parțial cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor formulată în acțiunea reconvențională depusă de Motruc Maria.

Din considerentele menționate şi având în vedere că prima instanţă a examinat cauza sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material, procedural şi apreciind probele în conformitate cu art.130 Codul de procedură civilă, a emis o hotărâre legală, iar argumentele invocate în cererea de apel nu au suport probator, Colegiul Civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord ajunge la concluzia de a respinge apelul şi de a menţine hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 23 mai 2024, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată formulată de Popa Tudor către Motruc Maria, intervenient accesoriu Asistența Socială Nord-Vest, privind determinarea domiciliului copilului minor și cererea reconvențională înaintată de Motruc Maria către Popa Tudor, intervenient accesoriu Asistența Socială Nord-Vest, privind încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, determinarea domiciliului copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu dispozițiile art.385 lit.a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil şi de contencios administrativ,-

D E C I D E:

Respinge cererea de apel declarată de Popa Tudor prin intermediul avocatului Nicolae Dodon.

Menține fără modificări hotărârea judecătoriei Bălți, sediul central, din 23 mai 2024, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Popa Tudor către Motruc Maria, intervenient accesoriu Asistența Socială Nord-Vest, privind determinarea domiciliului copilului minor și cererea reconvențională înaintată de Motruc Maria către Popa Tudor, intervenient accesoriu Asistența Socială Nord-Vest, privind încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, determinarea domiciliului copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței,
judecător: **Elena Grumeza**

judecătorii: **Natalia Costaș**

Ivan Parii